

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗА П О В Е Д

№ РД 09 – 869/29.04.2020 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Национална изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на първа степен на професионална квалификация за специалност код **6220301** „Озеленяване и цветарство” от професия код **622030** „Работник в озеленяването” от професионално направление код **622** „Градинарство (паркове и градини)“.

X

Красимир Вълчев
Министър

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ

НА ПЪРВА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

	Код по СППОО	Наименование
Професионално направление	622	„Градинарство (паркове и градини)“
Професия	622030	„Работник в озеленяването“
Специалност	6220301	„Озеленяване и цветарство“

Утвърдена със Заповед № РД 09 – 869/29.04.2020 г.

София, 2020 г.

I. ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за провеждане на държавния изпит за придобиване на **първа** степен на професионална квалификация по специалност код **6220301** „**Озеленяване и цветарство**” от професия код **622030** „**Работник в озеленяването**” от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на първа степен по изучаваната професия „**Работник в озеленяването**“, специалност „**Озеленяване и цветарство**“.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от ЗПОО и чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

II. ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

Националната изпитна програма включва:

- за частта по теория на професията – десет изпитни теми с кратко описание на учебното съдържание по всяка тема и указание за разработване на писмен тест по всяка изпитна тема;
- за частта по практика на професията - указание за съдържанието на индивидуалните задания;
- критериите за оценяване на резултатите от обучението;
- система за оценяване;
- препоръчителна литература.
- Приложения:
  - а. Примерен изпитен билет.
  - б. Примерно индивидуално задание
  - в. Примерно указание за разработване на писмен тест.

Държавният изпит – част по теория на професията, се провежда като писмен изпит по една и съща изпитна тема за учениците и/или за обучаваните за дадено училище или обучаваща институция.

Училището/обучаващата институция въз основа на писмено заявено желание на обучаемите по чл. 3, ал. 11 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация може да организира провеждането на държавния изпит – част по теория на професията, като писмен тест.

С изпитната тема или изпитния тест се проверява задължителното за усвояване и контрол учебно съдържание на равнища „Знание“, „Разбиране“ и „Приложение“, като броят и равнището на всяка задача са определени към критериите за оценка за всяка изпитна тема.

При избран от училището/обучаващата институция вариант на провеждане на изпита с писмен тест въз основа на критериите за оценка към всяка изпитна тема се съставят тестовите задачи.

Всяка тестова задача задължително съдържа глагол (при възможност започва с глагол), изразяващ действието, което трябва да извърши ученикът, и показващ равнището по таксономията на Блум, еталона на верния отговор и ключ за оценяване - пълния отговор, за който се получават максимален брой точки, съобразно равнището на задачата, определени в таблицата за критериите за оценка на всяка изпитна тема.

Към всеки тест се разработва:

1. Указание за работа, която включва:

- целта на теста - какви знания и умения се оценяват с него;
- представяне и описание на теста - брой задачи, типология (задачи със свободен отговор; задачи за допълване/съотнасяне; задачи с избран отговор) и начин на работа с тях;
- продължителност на работа с теста;
- начин на оценяване на резултатите от теста.

2. Методически указания за комисията по оценяване:

Всеки член на комисията по оценяване получава тестовите задачи, еталона на верния отговор и ключ за оценяване.

За оценката на писмена работа по изпитна тема комисията по оценяване на изпита – част по теория на професията, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира определеният брой присъдени точки.

За оценката на писмения тест комисията използва еталона на верния отговор и ключ за оценяване.

Чрез държавния изпит – част по практика на професията и специалността, се проверяват и оценяват професионалните умения и компетентности на обучаваните, отговарящи на първа степен на професионална квалификация. Изпитът се провежда по индивидуални задания и критерии за оценяване, изготвени от комисията за провеждане и оценяване на изпита - част по практика на професията. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита.

III. ИЗПИТНИ ТЕМИ

Изпитна тема № 1: ЗНАЧЕНИЕ И КЛАСИФИКАЦИЯ НА ЦВЕТЯТА. ВИДОВЕ И СТИЛОВЕ ПРИ ОЗЕЛЕНЯВАНЕТО. ВИДОВЕ БАГРИ. ЧАСТИ НА РАСТЕНИЕТО. ТЕМЕНУГА.

Значение на цветята – естетическо, здравословно и др. Класификация на цветята - според устройството на цвета, според продължителността на живота, според хабитуса на стъблото, корена. Видове багри - топли, студени, съчетаване. Части на растението. Теменуга – морфологична характеристика и биологични особености, грижи при отглеждането.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Познава значението на цветята.	10
2.	Класифицира цветята по различните показатели.	10
3.	Описва стиловете при озеленяването в паркове и градини.	20
4.	Характеризира топлите и студените цветове и съчетаването им.	20
5.	Описва частите на растението.	20
6.	Морфологични и биологични особености на теменугата и грижи при отглеждането.	20
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 2: ОТНОШЕНИЕ НА ЦВЕТЯТА КЪМ СВЕТЛИНАТА. ГРИЖИ ПРЕЗ ВЕГЕТАЦИЯТА. СТЬБЛО ПРИ ЦВЕТЯТА. ДЕКОРАТИВНИ ДЪРВЕТА. СМЪРЧ. НЕЗАБРАВКА.

Светлината – значението ѝ за живота на цветята, като основен екологичен фактор. Грижи през вегетацията – окопаване, торене, поливане, борба срещу болести и неприятели. Стъбло – функции, устройство, видове. Смърч – характеристика, използване. Незабравка – морфологична характеристика, биологични особености и грижи при отглеждането.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Познава значението на светлината за живота на цветята.	10
2.	Описва грижите за цветята по време на вегетацията.	20
3.	Описва устройството на стъблото при цветята.	20
4.	Описва функциите на стъблото и видовете стъбла.	20
5.	Характеризира смърча като декоративно дърво.	10
6.	Описва морфологичните и биологични особености на незабравката и грижите за отглеждането ѝ.	20
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 3: БАГРИ НА РАСТЕНИЕТО. ДЪРВЕСНИ ВИДОВЕ. БЯЛ БОР. КОРЕН ПРИ ЦВЕТЯТА. ОТНОШЕНИЕ НА ЦВЕТЯТА КЪМ ТОПЛИНА. КАРАМФИЛ.

Багри на растението – значение, видове багри. Дървесни масиви – значение, видове, създаване. Бял бор – морфологично описание, използване. Корен при цветята – предназначение, видове коренови системи. Отношение на цветята към топлината – значение на топлината, видове цветя според изискванията към топлина. Карамфил – морфологични и биологични особености. Основни грижи при отглеждането на карамфила.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Описва същността на обагрянето при растенията.	10
2.	Характеризира дървесните масиви в парка.	20
3.	Описва морфологията на белия бор.	20
4.	Описва корена при цветята и видове коренова система.	20
5.	Определя отношението на цветята към топлината.	10
6.	Описва морфологичните и биологични особености на карамфила и основните грижи при отглеждането му.	20
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 4: СЪСТАВ НА ПОЧВЕНИ СМЕСИ. ЗАПАЗВАНЕ СВЕЖЕСТТА НА ЦВЕТЯТА.ВИДОВЕ ЦВЕТНИ КОМПОЗИЦИИ – ПАРТЕРИ. КИПАРИС. ФОТОСИНТЕЗА. ТАГЕТИС, ЦИНИЯ.

Състав на почвените смеси – значение, компоненти, видове. Запазване свежестта на цветята – механични, физични и химични методи. Видове цветни композиции – партери: предназначение, видове, местоположение. Кипарис – морфологична характеристика и използването му като декоративно дърво. Фотосинтеза – същност и условия за протичането. Тагетис, циния – морфологични характеристики и биологични особености. Основни грижи при отглеждането им.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Описва състава на видовете почвени смеси.	14
2.	Описва начините на запазване на свежестта на цветята.	16
3.	Характеризира партерите като елемент от цветните композиции.	16
4.	Описва характеристиките на кипариса.	14
5.	Изяснява същността на процеса фотосинтеза.	20
6.	Описва морфологичните характеристики и биологичните особености на тагетиса и цинията и грижите при отглеждането им.	20
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 5: РАЗМНОЖАВАНЕ НА ЦВЕТЯТА ЧРЕЗ СЕМЕНА. ОПРАШВАНЕ И ОПЛОЖДАНЕ. ЦВЕТНИ ГРУПИ. ТУЯ. ПАРИЧКА

Размножаване на цветята чрез семена – избор и сортиране на семената, начини на засяване според едрината на семената. Цветни групи – същност, видове и изграждане. Опрашване и оплождане – същност. Туя – морфологична характеристика и биологични изисквания. Паричка – морфологична характеристика, биологични особености и основни грижи при отглеждането.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Обяснява размножаването на цветя чрез семена.	20
2.	Описва видовете цветни групи.	16
3.	Описва процесите опрашване и оплождане при цветята	20
4.	Описва туята като дървесен вид в парка.	20
5.	Описание на морфологичните и биологични особености на паричките и основните грижи за тях.	24
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 6: РАЗМНОЖАВАНЕ ЧРЕЗ ДЕЛЕНЕ. ПЛОД И СЕМЕ. ЕДНОГОДИШНИ ЛЕТНИ ЦВЕТЯ. ИКЕБАНА. БЕГОНИЯ.

Размножаване чрез делене – вегетативен начин на размножаване при коренищни цветя. Плод и семе – описание и използване в цветарството. Едногодишни летни цветя – описание, изисквания и отглеждане. Икебана – правила и техника на изпълнение. Бегония – морфологични и биологични особености, основни грижи при отглеждането.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Описва размножаването на цветята чрез делене.	20
2.	Характеризира плода и семената при цветята и тяхното използване.	20
3.	Описва представители на едногодишните летни цветя и основните грижи при отглеждането им.	20
4.	Определя правилата и техниката на изпълнение на икебаната.	16
5.	Описва морфологичните и биологични характеристики на бегонията и основните грижи при отглеждането.	24
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 7: РАЗМНОЖАВАНЕ ЧРЕЗ ЛУКОВИЦИ. РАСТЕЖ ПРИ РАСТЕНИЯТА. КОМПОЗИЦИИ ОТ КАКТУСИ. ЛАЛЕ, ЗЮМБЮЛ, НАРЦИС.

Размножаване чрез луковичи – описание на луковичата, време и начин на засаждане. Растеж – същност, фази и условия, влияещи върху растежа. Кактуси – видове, биологични особености, видове композиции. Лале, зюмбюл, нарцис – видове, размножаване и отглеждане.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Описва начина на размножаване чрез луковичи.	20
2.	Изяснява същността, фазите и факторите, влияещи върху растежа.	20
3.	Изброява различните видове кактуси и биологичните им особености.	20
4.	Изброява видовете композиции.	16
5.	Описва морфологичните характеристики и биологичните особености на лалето, зюмбюла и нарциса и основните грижи при отглеждането им.	24
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 8: РАЗВИТИЕ НА РАСТЕНИЯТА. ТОРЕНЕ НА ЦВЕТЯТА. БАГРИ. СПЕЦИАЛНИ ГРИЖИ ЗА ЦВЕТЯТА. МНОГОГОДИШНИ ЦВЕТА.

Развитие на растенията – същност, периоди, влияние на външната среда върху тях. Торене на цветята – значение, видове. Багри – характеристика и съчетаване. Специални грижи за цветята – прищипване, пензиране, резитба, мулчиране, привързване. Многогодишни цветя – характеристика, използването им при аранжиране на паркове и градини.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Изяснява периодите и влиянието на околната среда върху развитието на растенията.	16
2.	Описва различните видове торове и значението им.	20
3.	Определя основните багри и начините на съчетаването им.	20
4.	Описва специалните грижи за цветята.	20
5.	Характеризира многогодишните цветя и тяхното използване в паркове.	24
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 9: РАЗМНОЖАВАНЕ НА РАСТЕНИЯТА. ДИШАНЕТО ПРИ РАСТЕНИЯТА. ОЗЕЛЕНЯВАНЕ НА УЧИЛИЩНИ ДВОРОВЕ. ОРАНЖЕРИИ. МУШКАТО.

Размножаване – полово и безполово. Дишането при растенията – същност и значение. Озеленяване на училищни дворове – поддържане на площите и изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при работа. Оранжерии – видове, устройство и значение. Мушкато – морфологична характеристика и биологични особености, грижи при отглеждането.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Посочва начините на размножаване при растенията.	20
2.	Изяснява същността на дишането при растенията.	20
3.	Познава изискванията за поддържане на озеленения училищен двор и спазването на здравословни и безопасни условия на труд.	16
4.	Описва устройството, видовете и значението на оранжерииите.	20
5.	Описва морфологичните и биологични особености на мушкатото и грижите за отглеждането.	24
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 10: ОТКРИТИ ПЛОЩИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЦВЕТА. ВИДОВЕ ФОРСАЖ. КОПРИВКА. ГОЛОСЕМЕННИ РАСТЕНИЯ. ПОСТЪПВАНЕ И ДВИЖЕНИЕ НА ВОДАТА В РАСТЕНИЯТА. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА СЕЛЕКЦИЯТА ПРИ ЦВЕТНИТЕ КУЛТУРИ.

Открити площи за производство на цветя – предназначение, видове. Видове форсаж – топъл и студен. Голосеменни растения – морфологична характеристика. Постъпване и движение на водата в растенията – значение, начини на приемане на водата в растенията. Основни задачи на селекцията – показатели при цветните култури. Копривка – морфологична характеристика, биологични изисквания, грижи при отглеждането.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Познава предназначението и видовете откритите площи за производство на цветя.	16
2.	Описва видовете форсаж.	14
3.	Описва морфологичната характеристика на голосеменните растения.	20
4.	Описва постъпването и движението на водата в растенията.	20
5.	Познава основните задачи на селекцията при цветните култури.	10
6.	Описва характеристиките на копривката и грижите при отглеждането.	20
	Общ брой точки:	100

IV. УКАЗАНИЯ ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ ЗАДАНИЯ

1. Указания за съдържанието на индивидуалните задания.

Индивидуалното задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване трите имена на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, крайния срок на изпита – дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалните задания се изготвят от комисията за провеждане и оценяване на изпита част по практика на професията и специалността в училището/обучаващата институция. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

Примерно индивидуално задание 1:

Засаждане на мушката в саксия.

Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на индивидуалното задание:

Приготвяне на торопочвена смес.

Избиране видовете съставки.

Смесване в избрано съотношение.

Определяне на мястото в саксията.

Подготовка на цветето за засаждане.

Засаждане.

Примерно индивидуално задание 2:

Засаждане на лале.

Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на индивидуалното задание:

Избор на място за засаждане.

Подготовка на почвата за засаждане.

Подготовка на луковиците за засаждане

Избор на инструменти за засаждането.

Засаждане.

2. Критерии за оценяване

За всяко индивидуално задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, разработва показатели по критериите, определени в таблицата. Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя.

Пример

№	Критерии	Показатели	Максимален брой точки	Тежест
1	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда. <i>Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</i>	<i>1.1. Избира и използва правилно лични предпазни средства. 1.2. Правилно и по безопасен начин употребява предметите и средствата на труда. 1.3. Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа, и дефинира, и спазва предписания за своевременна реакция. 1.4. Описва дейностите за опазване на околната среда, свързани с изпитната му работа, включително почистване на работното място.</i>		<i>да/не</i>
2.	Ефективна организация на работното място.	<i>2.1. Подреденост на инструменти, пособия и материали, осигуряваща удобство</i>		

		<i>и точно спазване на технологията.</i>	2	
		<i>2.2. Целесъобразна употреба на материалите.</i>	2	5
		<i>2.3. Работа с равномерен темп за определено време.</i>	1	
3.	Спазване изискванията на правилниците, наредбите и предписанията.	<i>3.1. Обяснява работата си при спазване на йерархична подчиненост от други лица.</i>	3	
		<i>3.2. Спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с изпитното задание (материали, инструменти, лични предпазни средства).</i>	2	5
4.	Правилен подбор на детайли, материали и инструменти съобразно конкретното задание.	<i>4.1. Преценява типа и вида на необходимите материали, детайли и инструменти според изпитното задание.</i>	2	
		<i>4.2. Правилно подбира количеството и качеството на необходимите материали, детайли и инструменти.</i>	3	20
5.	Спазване на технологичната последователност на операциите според индивидуалното задание.	<i>5.1. Самостоятелно определя технологичната последователност на операциите.</i>	3	
		<i>5.2. Спазва технологичната последователност на операциите в процеса на работа.</i>	2	20
6.	Качество на изпълнението на индивидуалното задание. Изчерпателност на разработката.	<i>6.1. Всяка завършена операция съответства на изискванията на съответната технология.</i>	8	
		<i>6.2. Крайното изделие съответства на зададените технически параметри.</i>	8	30
		<i>6.3. Изпълнява задачата в поставения срок.</i>	4	
7.	Самоконтрол и самопроверка на изпълнението на индивидуалното	<i>7.1. Осъществява операционен контрол – при избора на материали, изделия и</i>	1	

	задание.	<i>инструменти и при изпълнение на конкретни дейности. 7.2. Контролира техническите показатели - текущо и на готово изделие. 7.3. Оценява резултатите, взема решение и отстранява грешките. 7.4. Прави оптимален разчет на времето за изпълнение на изпитното задание.</i>	<i>1 1 2</i>	<i>5</i>
8.	Защита на извършения технологичен процес, монтаж (ремонт), настройка на уреда (машина/апарат и др.) или защита на изработения проект или защита на качествата на готовото изделие.	<i>8.1. Може да представи и обоснове приетия вариант на решение/изпълнение на практическото задание. 8.2. Демонстрира добра техника на презентирание.</i>	<i>10 5</i>	<i>15</i>
		Общ брой точки	100	

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценяването на резултатите от държавния изпит за придобиване на първа степен на професионална квалификация по специалността код **6220301 „Озеленяване и цветарство”** от професия код **622030 „Работник в озеленяването”** е в точки, както следва:

- част по теория на професията - максимално 100 точки;
- част по практика на професията - максимално 100 точки.

Всяка част от държавния изпит е успешно положена при постигане на петдесет на сто от максималния брой точки.

Формирането на окончателната оценка от изпита е в съотношение - 30 процента частта по теория на професията и 70 процента частта по практика на професията от общия брой точки.

Окончателната оценка в брой точки се формира след успешното полагане на всяка част от изпита и се изчислява, както следва:

Окончателна оценка в брой точки = 0,3 x получения брой точки от част по теория на професията + 0,7 x получения брой точки от част по практика на професията

Окончателната оценка от брой точки се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки x 0,06.

(5) Окончателната оценката от държавния изпит за придобиване на квалификация по професията е с количествен и качествен показател, с точност до 0,01 и се определя, както следва:

- а) за количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател слаб;
- б) за количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател среден;
- в) за количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател добър;
- г) за количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател много добър;
- д) за количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател отличен.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Проф. Ангелиев, В. доц. Николова, Н. Цветарство. Земиздат, С., 1988.
2. Проф. Гюров, Г. доц. Артинова, Н. Интелексперт-94, 2015.
3. Проф. Щилиянова, Е. Цветарство. Дионис, С., 2001.
5. Проф. Щилиянова, Е. Цветарство и цветопроизводство, Дионис, С., 2005.
6. Николова, Н. Цветарство. Дионис, С., 1999.
7. Николова, Н. 474 съвета по цветарство. Дионис, С., 1999.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Виолета Николова – ПГЗС „Александър Стамболийски” - с. Чомаковци
2. Ирена Симеонова - ПГЗС „Александър Стамболийски” - Чомаковци
3. Евгения Върчинска – ПГЗС „Александър Стамболийски” - с. Чомаковци
4. Иванка Станчева – ПГСС „БУЗЕМА” - гр. София
5. Живка Синапова – ПГСС „БУЗЕМА” - гр. София
6. Лидия Василева – ПГСС „БУЗЕМА” – гр. София

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

а) Примерен изпитен билет

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА,
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПЪРВА СТЕПЕН
НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ
специалност код 6220301 „Озеленяване и цветарство”
професия код 622030 „Работник в озеленяването”**

Изпитен билет № 1

Изпитна тема: .....
(изписва се точно наименование на темата)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището/обучаващата институция)

б) Примерно индивидуално задание

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ - ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА,
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПЪРВА СТЕПЕН
НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

специалност код 6220301 „Озеленяване и цветарство”

професия код 622030 „Работник в озеленяването”

И н д и в и д у а л н о з а д а н и е №.....

На ученика/обучавания .....

(трите имена на ученика/обучавания)

от .....клас/курс,

начална дата на изпита: ..... начален час: .....

крайна дата на изпита: ..... час на приключване на изпита: .....

1. Да се .....

(вписва се темата на индивидуалното задание)

.....
1. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на индивидуалното задание:

.....
.....
.....

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН: .....

(име, фамилия)

(подпис)

Председател на изпитната комисия: .....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция: .....

(име, фамилия) (подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)

в) Примерно указание за работа за учениците/курсистите и примерни тестови задачи с еталон за оценяване и ключ на верните отговори

Указание за работа

Уважаеми ученици/курсисти,

Вие получавате тест, който съдържа..... задачи с различна трудност с максимален брой точки – 100. За всеки Ваш отговор ще получите определен брой точки, показан в долния десен тъгъл след всяка задача.

Целта на теста е да се установи равнището на усвоените от Вас знания и умения, задължителни за усвояване и контрол за придобиване на първа степен на професионална квалификация специалността код **6220301 „Озеленяване и цветарство”** от професия код **622030 „Работник в озеленяването”**.

Отбелязването на верния според Вас отговор при задачите с избран отговор е чрез знак **×**, а за другите типове задачи начинът на отговор е описан в задачата.

При отбелязване на отговор, който искате да промените, оградете в кръгче грешното отбелязване и се подпишете пред него.

Някои задачи изискват не само познаване на учебното съдържание, но и логическо мислене, затова четете внимателно условията на задачите, преди да посочите някой отговор.

Не отделяйте много време на въпрос, който Ви се струва труден, върнете се на него по-късно, ако Ви остане време.

Тестът е с продължителност.... астрономически часа.

ЖЕЛАЕМ ВИ УСПЕХ !

г) Разработване на тест

1. Примерна матрица на целите

Броят и равнището на тестовите задачи по всеки критерий се определят съобразно равнището, на което трябва да бъде усвоено съответното учебно съдържание, като общият брой задачи по всеки критерий трябва да носи максималния брой точки.

Примерни равнища по Таксономия на Лемке – Блум

Равнище	Характеристика	Глаголи
I. Знание 0 - 2 точки	Възпроизвеждане и разпознаване на информация за понятия, факти, дефиниции.	Дефинира, описва, посочва, изброява, очертава, възпроизвежда, формулира, схематизира
II. Разбиране 0 - 4 точки	Извличане на съществен смисъл от изучаваната материя. Интерпретация и трансформиране на информацията с цел нейното структуриране.	Преобразува, различава, обяснява, обобщава, преразказва, решава, дава пример за..., сравнява
III. Приложение 0 - 6 точки	Пренос на нови знания и умения при решаване на проблемна или аварийна ситуация. Способност за използване на усвоената информация и формираните умения	Изчислява, демонстрира, открива, модифицира, разработва, свързва, доказва

2. Примерна матрица на писмен тест по изпитна тема № 1

Разработва се от комисията за подготовка и оценяване на изпита - част по теория на професията като към таблицата за критерии за оценка по всяка тема се разписват графи 3, 4 и 5.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален Брой точки	Брой тестови задачи по равнища		
		I	II	III
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1. Познава значението на цветовете.	10	3	1	
2. Класифицира цветовете по различните показатели.	10	1	2	
3. Описва стиловете при озеленяването в паркове и градини.	20		2	2
4. Характеризира топлите и студените цветове и съчетаването им.	20		2	2
5. Описва частите на растението.	20		2	2
6. Морфологични и биологични особености на теменугата и грижи при отглеждането.	20	3	2	1
Общ брой задачи:	25	7	11	7
Общ брой точки:	100	14	44	42
При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:				
<ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ 				

3. Според типа на отговора тестовите въпроси и задачи, които е препоръчително да използвате, са от следните основни групи:

- **1-ва група: въпроси и задачи със свободен отговор;**
  - Въпроси и задачи за свободно съчинение;
  - Въпроси и задачи за тълкуване;
- **2-ра група: въпроси и задачи за допълване (с полуоткрит отговор);**
  - Въпроси и задачи за допълване на дума или фраза, или елемент от чертеж/схема;
  - Въпроси и задачи за заместване;
- **3-та група: въпроси и задачи с избран отговор**
  - Задачи с един или повече верни отговори;
  - Въпроси за избор между вярно и грешно.

4. Примерна тестова задача от равнище „Знание“

Посочете вида на растението, наричано цвете, показано на фигурата.

max 2 т.

- а) Белис паренис (паричка)
- б) Бегония рекс (царска бегония)
- в) Фикус еластика (фикус)
- г) Азалия
- д) Кактус
- е) Пеларгониум (мушкато)

Еталон на верния отговор: б)

Ключ за оценяване:

Отговор б) – 2 точки

Всички останали отговори – 0 точки

При посочени повече от един отговор – 0 точки

5. Примерна тестова задача от равнище „Разбиране“

Теменужката е цвете, което се използва при декорация на различни цветни градини, тераси, отглежда се и като стайно растение. Посочете към коя група спада?

- а) едногодишно
- б) двугодишно
- в) многогодишно

max 4 т.

Еталон на верния отговор: б)

Ключ за оценяване:

Отговор б) – 4 точки

Всички останали отговори – 0 точки

При посочени повече от един отговор – 0 точки

6. Примерна тестова задача от равнище „Приложение“

Избройте причините за загиване на цветето теменуга

.....
.....
.....
.....

Еталон на верния отговор и ключ за оценяване:

max 6 т.

- преовлажняване на почвата – 1.5 т.
- некачествен разсад – 1.5 т.
- засушаване на почвата – 1.5 т.

- наранена коренова система – 1.5 т.

7. Примерна тестова задача от равнище „Знание“

Посочете вида на растението, наричано цвете показано на фигурата.

max 2 т.

- а) Даля
- б) Незабравка/Миозотис/
- в) Белис паренис (паричка)
- г) Сантолина
- д) Бегония рекс (царска бегония)
- е) Пеларгониум (мушкато)

Еталон на верния отговор: б)

Ключ за оценяване:

Отговор б) – 2 точки

Всички останали отговори – 0 точки

При посочени повече от един отговор – 0 точки

8. Примерна тестова задача от равнище „Разбиране“

Незабравката е цвете, което се използва при декорация на различни цветни градини. Посочете към коя група спада?

- а) едногодишно
- б) двугодишно
- в) многогодишно

max 4 т.

Еталон на верния отговор: в)

Ключ за оценяване:

Отговор в – 4 точки

Всички останали отговори – 0 точки

При посочени повече от един отговор – 0 точки

9. Примерна тестова задача от равнище „Приложение“

Избройте морфологичните особености и функции на стъблото:

.....
.....
.....
.....
.....

max 6 т.

Еталон на верния отговор и ключ за оценяване:

- възходящ осев орган на растението – 1.5 т.
- провежда водата и минералните вещества от корените към листата – 1.5 т.
- провежда синтезираните в листата органични вещества до всички части на растението – 1.5 т.
- определя, заедно с разклоненията структурата на растението – 1.5 т.